

Népfőiskolai HÍRMONDÓ

A MAGYAR ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG IDŐKÖZI TÁJÉKOZTATÓJA • TATA, 2009. FEBRUÁR

Emléktábla Benda Kálmánnak

Amikor e sorok íródnak – 2008. novemberében – közeledünk Benda Kálmán 95. születésnapjához. Alig egy hónapja helyeztük el Tatán a Kocsis u. 20. sz. ház falán a reá emlékező-emlékeztető táblát.

Miért fontos Tata számára Benda Kálmán? Ha úgy teszem fel a kérdést, hogy miért volt fontos a kezdeményező Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaságnak a kiváló történész, akadémikus, akkor talán rögtön kiderül, hogy ez nem lehet véletlen.

Benda Kálmán tagja volt annak a szakmai körnek, akiket Magyar Zoltán hívott, szervezett tatai programja megvalósításához az 1930-as évek végén, a 40-es évek elején. Ennek a programnak a megvalósításában kiemelkedő szerepe volt a Tatai Népfőiskolának, amelynek négy tanfolyamát is vezette a későbbi professzor, akadémikus, rektor.

Hogy e feladatot mennyire komolyan vette, azt dokumentálják a korabeli írásai, szakmai beszámolóit. Népfőiskolai elkötelezettsége életre szóló volt, amit igazolt a rendszerváltás előtti és utáni aktivitása a népfőiskolák elfogadtatása és újra indítása ügyében, és a Magyar Népfőiskolai Társaság elnökeként végzett munkája.

A helyi egyeztetéseket követően 20-22 között szervezett II. Tatai Országos Szociális Foglalkoztatási Konferenciához, melynek előzményei természetesen szintén Magyarok munkásságához kapcsolódik.

Nagy örömmel töltött el bennünket, hogy a Tatai Népfőiskola – és benne Benda Kálmán jelentőségéről – dr. Kálmán Attila szólt, aki nagyon sokat tett Kocsis Lászlóval együtt a népfőiskola emlékeinek összegyűjtéséért, a régi népfőiskolások, és tanáraik találkozájának megszervezéséért. A Károli Gáspár Református Egyetem képviselőjében Veliky János történész idézte fel tudományos működésének fontosabb eredményeit, az egyetem alapításában, elindulásában betöltött szerepét. A Magyar Népfőiskolai Társaság képviselőjében Keresztesi József, az

országos elnökség tagja – aki egyébként az újraindult népfőiskola szakmai vezetője is – emlékezett az országos népfőiskolai mozgalomért végzett kiemelkedő, áldozatos munkájára. Az emléktáblára az alábbi szöveget véste be Horváth Géza tatai kőfaragó mester:

B E N D A K Á L M Á N
N a g y v á r a d , 1 9 1 3 -
B u d a p e s t , 1 9 9 4

TÖRTÉNÉSZ, AKADÉMIKUS,
A TATAI NÉPFŐISKOLA ELSŐ
VEZETŐJE,
A KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS
EGYETEM ALAPÍTÓ REKTORA,
A MAGYAR NÉPFŐISKOLAI
TÁRSASÁG ELNÖKE EMLÉKÉRE.

Állította:

a Tatai Református Egyházközség,
a Magyar Z. Népfőiskolai Társaság,
a Magyar Népfőiskolai Társaság,
Károli Gáspár Református Egyetem.
2008.

Az emléktáblán elhelyezésére került még Bozó József éremművész plakettje, amely megidézi a tisztelt és szeretett professzor jellegzetes vonásait.

Az emléktábla avatását megtisztelte jelenlétével Michl József polgármester, azon közreműködött még Márkus Mihály református püspök, a népfőiskola alapító- és tiszteletbeli elnöke.

A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöksége nevében köszönjük minden közreműködő szervezet és személy munkáját, amellyel hozzájárult az emléktábla létrehozásához, és azok részvételét is, akik megtisztelték jelenlétükkel az emléktábla avatását.

Gyüszti László
elnök

Tartalomból

- Közhasznúsági beszámoló
- Hagyjuk műveit beszélni! (Hamary irodalmi munkásságáról)
- „Művelődés hete” rendezvényei Tatán
- Az „Év Tanára” 2008. évi díjazottja
- Búcsú dr. Greiner Tibortól
- II. Tatai Országos Szociális Foglalkoztatási Konferencia
- Az I. Tatai Egészségnapok programjai

Március

A nap tüze, látod,
A fürge diákot
A hegyre kicsalta: a csúcsra kiállt.
Csengve, nevetve
Kibuggyan a kedve
S egy ős evoét a fénybe kiállt.

Régi, kiszáradt
Tó vize árad,
Néma kutakban a víz kibuzog.
Zeng a picinyke
Szénfejú cinke
Víg dithyrambusa: daktilusok.

Selymit a barka
már kitakarta,
sárga virágját bontja a som.
Fut, fut az áram
A déli sugárban
S hőkken a hó a hideg havason.

Barna patakja
Napra kacagva
A lomha Marosba csengve siet,
Zeng a csatorna
Zeng a hegy orma,
S zeng, ugye zeng,
ugye zeng a szíved?

Áprily Lajos, 1887

HATÁROK NÉLKÜL

Interregionális együttműködést terveznek Közép-Dunántúl és Közép-Magyarországi szervezetei a civil társadalom fejlesztése érdekében.

A kezdeményezést e régiókban, a Nemzeti Civil Alapprogram által

finanszírozott, civil szervezetek számára tanácsadást nyújtó szervezetek vetették fel. Az szolgáltatást Közép Dunántúlon az Echo Innovációs Műhely, Közép-Magyarországon a Szülők Fóruma látja el. A régiók tapasztalatai alapján a különbözőséget és hasonlóságot elemezve - megújult energiával és tudástöbblettel folytatják a tanácsadók munkájukat, jó szívvel ajánlva a civileknek, hogy vegyék igénybe ingyenes szolgáltatásukat. A Szülők Fóruma Egyesület százhalombattai központtal 1991 óta tevékenykedik. Munkáját két vonalon folytatja: Alaptevékenysége és kiemelten közhasznú besorolása alapján sérült csecsemők és gyermekek rehabilitációjával foglalkozik, kezdve a legkisebbek korai fejlesztésével, majd a gyerekek követésével szükség esetén egész életükön át.

A másik vonal a civil szervezetek fejlesztése, melyet a területen kialakuló vezető és tanácsadó civil szervezetként kezdett meg. Mindkét tevékenységében felajánlja együttműködését a Közép Dunántúli Régió szervezeteinek, egyben nagy megtiszteltetéssel fogadta el az Érted-Veled Egyesület, az Echo Innovációs Műhely és az Agóra Vidékfejlesztési Alapítvány meghívását 2009 január 23-24-ig tartandó tanácskozására, ahol a régió civil szervezeti életének vezető egyéniségei vehettek részt. A tervek szerint az együttműködés uniós pályázati forrásból folytatódik, remélhetőleg a pályázati nyereségek értesítő birtokában további felvilágosítást adhatunk az érdeklődőknek.

Schmidt Mónika

Szülők Fóruma Egyesület elnöke
06-23-359-800

BEMUTATKOZIK A TATA ÉS KÖRNYÉKE VENDÉGVÁRÓK CÉHE

Civil szervezetünk egy 1997-es eszmékre épülő, 2006-ban újra beindított közhasznú egyesület. Alapvető célunkul tűztük ki, hogy összefogást építünk ki Tatán, és környékén azokkal a vállalatokkal, intézményekkel, szervezetekkel, akik érdekeltek abban, hogy fellendüljön Tata és a környék turizmusa.

Foglalkozni kívánunk a környék adottságainak felmérésével, ezeknek az adatoknak a feldolgozása által nyert információkat kihasználva meghatározni azt a réteget, akit szeretnénk idecsalogatni vendégként, meghatározni azt az irányt, amellyel az úgynevezett „fenntartható turizmust” működtetni tudjuk. Ennek lényege, hogy úgy megtervezni, megszervezni, azután pedig működtetni a turizmust, hogy az ne rongálja a természeti, és az épített örökséget, jó legyen a helyi lakosoknak, nyereséges a helyi vállalkozásoknak, bevételeivel növelje a város kasszáját (adók), és jól érezzék magukat nálunk az ide látogató turisták.

Ehhez közös projekteket tervezünk, közös rendezvényeket szervezünk, melyből kiveszik

részüket a Céh tagjai is, de már turisztikai önkéntesekre is támaszkodhatunk, akik áldozatkész munkájukkal, szakmai hozzáértésükkel, vagy csak a lokálpatriotizmusukkal segítik munkánkat.

Alakulóban van segítségünkkel egy városi szintű ifjúsági szervezet is, amelynek munkáját a továbbiakban is szeretnénk segíteni akár rendezvényeik megszervezésével, lebonyolításával, akár nekik szóló ismeretanyag átadásával, környezeti neveléssel, épített örökségünk megismertetésével, kulturális igényeik kiszélesítésével.

Ebben a munkában számítunk a város, és környéke minden turizmusban érdekelt, vagy érte tenni akaró vállalkozására, lokálpatrióta, segítőkész lakosára, a turizmusért tenni akaró intézményére.

Elérhetőségeink:

székhelyünk: Tata, Mikovényi u. 60. (Berta Malom)
elektronikus címünk: vendegvarok.cehe@gmail.com
telefon: 06-30-285-284-2.

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

A MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG (TATA, Új út 19.)
2008. ÉVI KÖZHASZNÚ JELENTÉSE

a) Számviteli beszámoló (e Ft)

Összes közhasznú tevékenység bevétele	-	57.457
• Közhasznú célú működésre	-	7.069
• Fentiből önkormányzati	-	200
• Fentiből központi költségvetésből	-	5.675
• Költségvetésből (központi)	-	6.869
• Pályázati támogatásból	-	44.713
• Közhasznú tevékenység bevétele	-	1.510
• Tagdíjból származó bevétel	-	108
• Egyéb bevétel	-	4.057

Közhasznú tevékenység ráfordításai - 55.236

• Ráfordításként érvényesíthető kiadások	-	55.044
• Ráfordítást jelentő eszköz változások	-	192
• Tárgyévi pénzügyi eredmény	-	2.413
• Nem pénzben realizált eredmény	-	-192
• Tárgyévi adózás utáni eredmény	-	2.221

Tájékoztató adatok

• Pénzügyileg rendezett személyi kiadások (bér+jár.)	-	41.461
• Pénzügyileg rendezett anyagi kiadások	-	11.822
• Értékcsökkenési leírás	-	192
• Pénzügyileg rendezett egyéb kiadás	-	1.721
• A szervezet által nyújtott támogatás	-	40
• APEH által utal 1 % összege	-	189

b) Költségvetési támogatás felhasználása

Tata Város Önkormányzata – pályázati formában – 200 e Ft-tal támogatta közhasznú, közművelődési célú programjainkat, melyet ezek színvonalas megvalósítása érdekében használtunk fel. A központi költségvetési támogatásból kapott (NCA) tette lehetővé a működési feltételek megteremtését, az OFA támogatása a munkatárs foglalkoztatását, és az országos szociális foglalkoztatási konferencia megszervezését. A jelentős mértékű pályázati támogatás a munkaerőpiaci szolgáltatás ellátását K-E megye összes munkaügyi kirendeltségein 8 fővel, és a munkatanácsadási feladatok végzését 7 fővel.

Az SZJA 1 %-os támogatásából 189 ezer Ft-tal részesültünk, amely ismét növekedett az előző évhez viszonyítva – amit ezúton is köszönünk a felajánlóknak –, ennek összegét az egészségügyi és történelmi programok előadásaihoz használtunk fel.

c) A vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás

A társaság vagyonát, pénzeszközeit a közhasznú céljaink elérésére fordítottuk, de rendelkezünk néhány tárgyi eszközzel is: másológép, asztali számítógép és mobil számítógép, amelyek szintén célkitűzéseink megvalósítását szolgálják. Csak néhány kisebb értékű eszköz vásárlására került sor, értéke összesen 77 e Ft.

d) A célszerű juttatások kimutatása (e Ft-ban)
K-D Regionális Munkaügyi Központ (fogl. és szolgáltatás ell.) 44.713,- Ft

Nemzeti Civil Alap (működési támogatás)
- 2.195,- Ft

Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (fogl.-i tám.)
960,- Ft
Magyar Népfőiskolai Társaság – művelődés hete
700,- Ft

Köztisztviselők Képzéséért Közalapítvány
801,- Ft

Szociális és Munkaügyi Minisztérium – 1.530,- Ft
Összesen: 50.899,- Ft

e) Központi költségvetési szervtől

- A b) és d) pont alatt az összes támogatás (helyi és központi) felsorolásra került.

f) A közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások

- A vezető tisztségviselők juttatásban nem részesültek.

g) A közhasznú tevékenységről szóló rövid beszámoló

A népfőiskola elnöksége az előző év értékelésével összefüggésben megfogalmazta terveit, elképzeléseit, ezeket alapvetően sikerült teljesíteni.

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

A népfőiskola a következő képzési és ismeretterjesztő programokat, rendezvényeket valósította meg közhasznú tevékenysége keretében:

S. sz.	Téma/sorozat neve	Programok/alkalmak száma	Éves óra-szám	Beiratkozottak száma	Éves résztvevők száma
1.	Egyetemes történelem – ókor és középkor	17	40	65	840
2.	Egészségügyi sorozat	7	20	45	210
3.	Hely szelleme sorozat	7	14	45	350
4.	„A könyvek könyve” – a Bibliáról	10	24	100	850
5.	Vallástörténet	7	14	60	380
6.	Kertek-parkok	5	15	50	200
7.	Magyar-magyar tréning	1(3 napos)	20	20	30
8.	Alapfokú számítógép-kezelői tanfolyam I.	12	50	17	204
9.	Alapfokú számítógép-kezelői tanfolyam II.	12	50	15	180
10.	Kiegészítő szám. gép. ismeretek	5	20	9	45
11.	Angol kezdő tanfolyam ¹	11	24	10	100
12.	Angol kezdő tanfolyam ²	16	50	8	150
13.	Művelődés Hete	7	20	30	180
	Összesen	126	381	474	3719

A képzési programok tapasztalatait, adatait elemezve lényeges változás nem történt – saját tevékenységünket illetően – az előző évhez viszonyítva (a külső partnerek programjai maradtak el).

A hagyományos programjainkat folytattuk, de újakat is indítottunk. Ezek közül kiemelkedően magas látogatottság jellemezte a Biblia Éve alkalmából szervezett sorozatunkat, az átlagosnál nagyobb a szintén új Vallástörténet iránti érdeklődés (Köszeghy Miklós professzor – KRE - segítette az összeállításában.) A másik új programunk – Kertek-parkok sorozat – első előadásai – Sylvester Edina kert- és tájépítész a szakmai gondozója, jó látogatottsággal indult, amely kicsit csökkenet az év vége felé.

A tanfolyamok következő jelentős köre a nyelvoktatás. Ezen a területen nem sikerült az M-Prospekt Nyelviskolával elkezdett együttműködést folytatni, így saját szervezésben indítottunk tanfolyamot össze.

A szakmai programok közül kiemelten kezeltük a határon túliak részvételével szervezett képzésünket, amely tartalmában – főleg a nagyváradiak – jelenléte miatt eredményes volt, de a szovétaik távol maradása jelentősen csökkentette határfokát.

Az újdonsága miatt kell szólni a Művelődés Hete rendezvényéről, amelynek érdekessége, hogy négy község

kapcsolódott be 7 programmal, amelyeknek nagy része sikeres volt.

a) Szolgáltatási feladatok (munkaügyi információ-munkatanácsadás)

1.) Munkaerőpiaci szolgáltatás

Népfőiskola életében új szakasz kezdődött 2008. január 1-vel, amely időponttól kezdve megkezdte a K-D Regionális Munkaügyi Központtal megkötött információ szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződés megvalósítását, vagyis a feladat ellátását 8 fővel a megyében működő 7 munkaügyi kirendeltségen.

Könnyítette a beindítást az is, hogy előzőleg már más szervezet működött a feladat ellátást, így csak kisebb adminisztratív korrekciókra kellett ügyelni.

A szakmai gyakorlatot folyamatosan figyelemmel kísértük, ezért is szerveztük meg az első félévben (május 20.) a szakmai napot, ahol a kölcsönös tájékozódás és tájékoztatás mellett pszichológus vezetésével tréning jellegű gyakorlatra is sor került, ezzel is segítve a munkatársak szakmai munkáját.

A feladat teljesítésére vonatkozó számszerű mutatókat - az összesített adatok alapján - úgy tűnik sikerült teljesíteni, illetve az ellátottak száma meghaladta a szerződésben rögzített **4660** főt. Az információszolgáltatási feladat ellátása egész évben folyt, jellegénél fogva is stabilabb és egyenletesebb feladatot jelent az ott dolgozók részére, amit az adatok is alátámasztanak. Az összesítés – **5536 fő** – jelentősen meghaladja a szerződésben meghatározott létszámot, ami azt mutatja, hogy a kirendeltségek ügyfélforgalma magas. A személyi feltételekben kisebb (1-2 fős) változás történt, ezek a szakmai munkában nem okoztak nehézséget.

2.) Munkatanácsadás szolgáltatás

Az új szolgáltatás ellátására meghirdetett pályázat **2008. második** felétől tette lehetővé a program beindítását 7 fővel, a megye 7 kirendeltségén. Ezzel kapcsolatban, sajnos több nehézség merült fel.

Végül a szakmai egyeztetéseket követően, hirdetésekkel (a képző egyetemen felvett kapcsolattal) sikerült a jelentkezőket megtalálni a pályázat beadásáig.

Afeladattal kapcsolatos szakmai kérdések számos részterületen felvetődtek, ezek nehezítették az első időszakban az érdemi munkát és ennek adminisztrációját, amelyeket folyamatosan igyekeztünk a munkatársakkal egyeztetni, az utolsó körben csatlakozóknak a tapasztalatokat átadni.

Az összesített teljesítés azt mutatja, hogy a reálisan meghatározott (módosított szerződés szerinti) létszámokat – **3502 fő** - a kirendeltségeken dolgozó munkatársak teljesítették, ez érvényes az óraszámokra – **4 608** (szerződés szerint: 4550) óra – is.

A képzési és szolgáltatási feladatok ellátása mellett még szép számmal végeztünk fontos, közérdekű feladatokat, amelyek közül kiemelkedik az ismét megszervezett országos szociális foglalkoztatási konferencia, aktívan bekapcsolódtunk a Magyar Népfőiskolai Társaság projektjeinek helyi szervezésében és más országos, illetve regionális szakmai programokba.

2008. január 20.

Gyüszti László
elnök

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

MIÉRT SZERETEM A NÉPFŐISKOLÁT?

Arra, amit kis írásom címének választottam, tulajdonképpen két történet adja meg a választ.

Az első: Nem vagyok boldogtalan azért, mert túléptem az ötvenen, mivel még sráckoromban (a hatvanas- hetvenes években) szórakozásból, hobbiból sokszor beszélgettem öreg, első világháborús bakákkal, akik valamilyen módon a világ messzi sarkaiba is eljutottak. Ilyen ember volt Fejes Karcii bácsi is, badacsonyi szőlősgazda. Tudtam róla, hogy Szibériában is volt és erről sokszor kérdeztem. A riport valahogy imígyen hangzott: „És merre járt arrafelé Karcsi Bátyám? – Hát vótam Tomszkba is nagy, bűdös, jeges halat ettünk... És még merre? Vótam aztán Kabarosszba is, hogy a radai rosseb...(Kabarossz =Habarovszk – a szerző). Az öreg pedig mindent pontosan meg is mutatott a térképen. Beszélgettünk a történelemről is, egyszer megkérdeztem tőle, ugyan tudja-e ki volt Julius Caesar? Tudom, hát! Nagy ember vót, konzul vót és ü mondta, hogy Alea Jakta Ezt! Gondoltam magamban, megfoglak öreg! Megkérdeztem tőle, ugyan tudja-e, hogy ki is az a konzul? És az öreg tudta! Nagy ember vót, rómaiaknál a legmagasabb sarzsi, kettő vót belüllük. Summa-summárum, az öreg baka tisztában volt nagyjából és kereken azzal, hogy mi merre található a térképen persze egyszerűen és a maga módján. És végzett négy elemi! Így volt a történelemmel is és általában mindennel. Kérdeztem is tőle, honnan tanulta mindezt, erre

azt válaszolta: a Tanított Urtul, Néptanított Urtul!”

A második : Az RTL Club leírhatatlanul alacsony színvonalú műsorai közül a közelmúltban üdítő kivételnek számított Vágó István kvízműsora a Legyen Ön is milliomos! Szerettem is nézni, mert sok érdekes, elfeledett, vagy nem is nagyon ismert fogalom, tény, adat került terítékre és a néző a körmeit rágva izgult, csapkodott a számára szimpatikus vagy kevésbé szimpatikus versenyzőkért. Hogy melyik adásban volt már nem emlékszem. Lényeg, hogy a kérdés így szólt: Hol van Sztálingrád? Ukrajna, Fehér-oroszország, vagy Oroszországban? A versenyző nem tudta, de rendelkezésére állt a telefonos segítség. Boldog sietséggel adta meg a számot, amelyen acélos hang jelentkezett: X Y EZREDES! A válasz is katonásan, gyorsan hangzott: Belorusszia! Puff neki és no comment... A hetvenöt éves öreg paraszt tisztában volt Szibéria városaival, az ezredes úr, a főtiszt (egyetemet végzett) nem tudta, hol van (volt) Sztálingrád! És ez nem egyedi eset! Mondhatni tömeges. Fialat és idősebb, magasabb végzettségű emberek nem tudják, hogy hol van a Golf- áramlat stb. ...stb.

Hát ezért szeretem a Népfőiskolát, ahol jó előadók, közérthetően, nem tudományos és áltudományos halandzsákba burkolózva, az alacsonyabb és magasabb tudásszintű hallgatóknak egyaránt segítenek megtalálni helyüket a világban.

Farkas Endre
2009. 01. 20. Várgesztes

**2008. ÉVBEN
NEM KÉRTEK
ELŐADÓI DÍJAT**

1. DR. BISITS MÁRTA főorvos
2. DR. KÖRMENDI GÉZA helytörténész (két alkalom)
3. GÁNCZ PÉTER püspök
4. DR. MOHOS MÁRTA muzeológus
5. DR. PÁPAI LAJOS püspök
6. DR. FAIN ANDRÁS főorvos
7. DR. MÁRKUS MIHÁLY püspök
8. KRIZSÁN ZOLTÁN menedzser
10. SZABÓ ATTILA tanár
11. DR. DOMBI PÉTER főorvos

Az MZNT elnöksége köszönetét fejezi ki minden önkéntesnek, az 1 %-ot felajánlónak, a pártoló tagoknak és azon tagjainak, akik az előírt tagsági díjnál lényegesen magasabb összeggel járultak hozzá az eredményesebb megvalósításához!

**A NÉPFŐISKOLA
MUNKÁJÁT,
RENDEZVÉNYEIT
2008-ban SEGÍTŐ
ÖNKÉNTESK NÉVSORA**

1. BELCSÁK ISTVÁN
2. JÓSAKNÉ GYÖRGY VALÉRIJA
3. JUHÁSZ KÁROLYNÉ
4. KARIKÓ ISTVÁNNÉ
5. LENTÜLAY MÁRJA
6. MÁTÉ JÁNOSNÉ
7. NAGY ÉVA
8. NÉMETH GYULÁNNÉ
9. KARIKÓ ISTVÁNNÉ
10. TUBOLYSÁNDORNÉ
11. SZEKERES JÓZSEF
12. ZOTTLNÉ J. KATALIN

Az MZNT elnöksége e helyen és ezen alkalommal is köszönetét fejezi ki minden önkéntesnek, az 1 %-ot felajánlónak, a pártoló tagoknak és azon tagjainak, akik az előírt tagsági díjnál lényegesen magasabb összeggel járultak hozzá az eredményesebb megvalósításához!

**Önkéntes szemmel a II.
Tatai Országos Szociális
Foglalkoztatási Konferenciáról**

Október 20-án, három napos találkozót rendezett az edzőtáborban a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság. Szakmai beszámolókat és sok értékes előadást tartottak az előadók.

A zökkenőmentes lebonyolítás érdekében besegítettek a népfőiskola aktivistái.

Kedvességükkel elnyerték a résztvevők szimpátiáját. Közös összefogással, láncrendszerben oldották meg a kitűzött feladatokat. Záró befejezésként, a résztvevők nagy öröme a városnézésre használt dottóval indultak sokan Dr. Benda Kálmán emléktáblájának felavatására, és koszorúzására.

November 7-én a népfőiskola vezetősége megköszönte az aktivisták önzetlen segítségét. Meghitt beszélgetés közepette tették meg hozzászólásaikat a segítők.

Gratulálunk a szervezőknek! Köszönjük Gyüszti László elnöknek, Keresztesi József tikárnak a kedves gesztust és a családi fogadtatást.

Máté Jánosné
önkéntes

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

Hagyjuk műveit beszélni!

Gondolatok dr. Hamary Dániel
(1826-1892) szépirodalmi
munkásságáról

Életpályája sokirányú tevékenységéről, az orvos-egyetemista Márciusi Ifjúról, a tatai polgári gyógyító hivatásáról, a katonarvosi működéséről, a tudományos és társadalmi testületi aktivitásáról, gazdag orvosi szakírói, szakfordítói és közírói munkásságáról már sok szó esett.

Kevésbé ismertek figyelemre érdemes szépirodalmi művei, melyek korának említésre méltó alkotásai. Bizonyítja ezt, hogy a Magyar Irodalmi Lexikon önálló szócikkben örökíti meg nevét.

Vágyai ellenére a szépirodalom művelése nem teljesedett be olyan szinten, ahogy szerette volna. Csalódottságának többször hangot adott. „...ha több időt szakíthatnék az irodalmi munkásságra az orvosi gyakorlatból, tán bele is kapnék, de az a fatális kenyérgond, sok szép tervtől, örömtől elűt”. Úgy véli, talán szétforgácsolta magát, irányítója sem volt, s „még ma sem tudom, mely téren vagyok igazán otthon. Megvallom, én az irodalmi téren csak mint műkedvelő forgolódom.”/Szinyei Józsefnek, 1867./ A maga és harcoló kortársai mentségét is megírja, ha az utókor „csekélylené” irodalmi törekvéseiket: hosszú évekig rejtegetniük kellett írásaikat a besúgók és az árulók elől. Ő a padlás gerendái közé rejtve őrizte meg, majd közreadta, „Hadd szikrázzanak át az eszmék napjainkba, akkori köntösükben, a serdülő nemzedék okulására. 21 éve kard és toll egyaránt ragyogott a bajnokok kezében /Borongó: A Komáromi Lapok és honvéd írói 1849-ben/ Álnéven jelentette meg 1870-ben. Nem csak a történelmi események hatására verselt. Már pápai diák korában a Képzőtársulat Erdemkönyvébe a szigorú megrostálás után hét alkalommal írhatta be munkáit, Petőfi, Jókai, s a többiek örökébe lépve. Borsos Károly 1892-ben megjelent műve összegezte a Képzőtársulat félévszázados (1841-1891) történetét, s ebben ezt írja: „Aránylag sikerült és sok népdala van Hamar Daninak”

A Kuny Domokos múzeum őrzi három kéziratot verses füzetét (1842-44), az elsőben megfogalmazza, hogy mit jelent számára a líra: „Költészet kikap a népből, s a durva valóból. Hamar Dani költész” Az „érzelemvázlatok, szívsgugalmak” - mondanivalójának rövid, csattanós megformálásával próbálkozott. Írt bordalt, epigrammát, gnomát, időmértékes verseket. Hangvételehuncut,

tréfás, karikírozó, ironikus. Szerelmes versei során nyomon követhető a vágy, a beteljesülés, a csalódás, a tapasztalat megélése. Lássuk a példákat:

„Eddig még csak zongorámmal
S könyvemmel mulaték
S a leányi kedvtőltsre
Még időt nem adhaték” (Málcsihoz)

„Leánya! Te azt vallád,
szíved értem lángol örökké.
Félek, a sok láng közt hátha szerelmed
-elég/ (Julcsához)

„Sokat kerepel a nyelved
Ha édes kis ajkad
Jobban nem kiméled:
Egy sön egy kenyéren
Bajos lenni véled” (Tüskés dalok)

„Te se szeretsz, én se téged,
A szerelem már nem éget.
De hogy „tűz” nélkül ne legyünk,
Valami okosat tegyünk:
Gyűjts a katlanba, hadd együnk.”

(A mézes hetek után)
A történelmi eseményekre reagáló soraiban, közéleti verseiben a kor hazaszeretetet sugárzó vallomástevője. Matthisson, Schiller, Goethe versfordításai stílusanulmányok, gondolatai közvetett kifejezői, lépcsőfokok saját hangjának megtalálásához. Tájékozottságát, naprakészségét, világra figyelését jelzik saját versei, pl.: Mazzini halálakor (1842. március), Morsé halálakor (1872. április).

Költészetéről a folyóiratokban többnyire írói álnéven, és önálló kötetben megjelent versei alapján alkothatunk véleményt: Borongó: Tüskés dalok. Győr. 1863. Több mint száz versből álló kéziratot őriz a Kuny Domokos múzeum „Hamary Dániel kéziratban maradt, kiadatlan szépirodalmi tevékenységének gyűjteménye Kisigmándi Dr. Hamary Dániel magy. kir. honvéd főorvosorvos munkái. Hátrahagyott kézírataiból összegyűjtötte Budapesten, 1898. július hóban csernolehotai Cserno Geyza, menyének fitesztvére. Megőrizte: 1. unokája: Hamary Vilma (1888-1977) Sibalszky Aladárné. Felajánlja: Dr. Sibalszky Miklós, 1. dédunokája.” – felirattal.

Bármennyire is végigkísérik a versek élete más források alapján nyomon követhető eseményeit, irodalomtörténeti szempontból nem értékelhetjük sajátjaiként, mivel nem Hamary saját keze írásával maradtak fenn. Ha az „autographus” előkerülne?!...szívesen elemeznénk! Többprózai műfajban is alkotott. Írt tárcát, emlékező beszédet Kazinczy Ferencről, színdarabot, röpiratot, novellát, útleírást. Saját nevén, önálló kötetben jelentek

meg: a „Komáromi napok 1849-ben Klapka György honvédtábornok alatt.” Pest, 1869. – „Soprontól Mehádiáig és vissza” Sopron, 1873. Soproni állomáshelyéről indult a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlésére, s az út leírása módot adott arra, hogy emléket állítson a magyar történelmi események helyszíneinek, s kiemelkedő személyiségeinek. Tájéírásaiban szép képeivel, megindító soraival a poéta szólal meg.

„Apró életképek. Elbeszélések”. Székesfehérvár, 1879. A különböző magatartásformákat, jellemeket leíró rövid életképek középpontjában az emberek közötti kapcsolat, a szerelem áll. Megformálójuk érzelmdús gyengédséget mutat a nők iránt. A soproni szép gesztenyelány felismeri vásárlójában az őt megcsaló úrfi. „A szép Melindá”-ról, amikor jegyes lesz kiderül, hogy leányanya. A kacér feleség szerezcsen gyereket szül a „Világtárlati emlék Bécsből” c. novellában.

A váratlan találkozások tömör, kifejező, gazdag szókinccsel megírt elbeszélések. A közös mondanivaló fogja össze őket, a „semmit nem tehets következmény nélkül” erkölcsi tanulsága. Tetteinkért előbb, vagy utóbb vállalni kell a felelősséget! Örök időkre szóló intés, aminek tudatában kellene életünk minden lépésében cselekednünk. Van „elszámoltatás”, tetteink nyilvánosságra kerülnek, kiderülnek.

Gazdag termésű élete vége felé lírai hangja filozofikusan összegző, a realitásokkal számolva belenyugvó, de nem lemondó:

„Most az égen lennjár a nap
S ködből néz ránk a ligetben.
Túl van! S mintha azt suttogná:
Éppen úgy mint szívetekben.” (Egykor és most)

„Nincs remény
A sír ölén?
Igen! A hit
Levilágít
S éhez mutat
Biztos
utat” (Biztatás)

Hamary Dániel szépirodalmi tevékenysége vázlatos ismertetésének befejezéséként azt ajánljuk, hogy olvassuk őt! Az ő szavaival: Hagyjuk műveit beszélni! Bizonyosságul kell-e, lehet-e több? A jövő próbáját kiálló életművek esetén csak *n e m* lehet a válasz. Tegyük azért, hogy válogatott művei jelenjenek meg nyomtatásban! Életműve lelkes kutatójéknt örömmel részt veszek ebben.

Budapest, 2008. október
Mohos Márta

A VENDÉGFOGADÁS DISZKRÉT BÁJA**ISMERETEINKNEK ÉRTÉKE VAN**

**A Honvéd Bajtársi Klub pályázott a
„A művelődés hete, a tanulás ünnepe”
programsorozatára**

A Tata és Környéke Vendégvárók Céhe egy tréning-sorozatokat készített elő, amelynek célja, hogy újra felfedezzük együtt, mi is szükséges az igazi „magyaros vendéglátáshoz”, mi mindent kellene tudnunk ahhoz, hogy a vendég jól érezze magát nálunk? A Magyar Népfőiskolai Társaság a „A művelődés hete - a tanulás ünnepe” rendezvénysorozatához meghirdetett pályázat segítségével egy bemutató-tréninget szerveztünk a BorDó Házban, ahol a napi témaköröket egy-egy órába összesűrítve, izelítőt adunk abból, hogy mik azok az információk, amikre szükségük lehet a helyi lakosoknak arra, hogy aktívan részesei lehessenek a turizmus-fejlesztésnek. Az elméleti előadások is hangulatos beszélgetésbe csaptak át, a vendégül látás felelősségéről, Tata értékeiről, hagyományairól, fejlődéséről, az idegenforgalmi fejlesztési lehetőségekről szóltak, sok adomával, saját élménnyel fűszerezve. Az ebéd után a kávé-, és a borkóstoló szakavatottak irányításával élményszámba ment, a tréning végén pedig a beszélgetés még sokáig folytatódott tovább. A résztvevőktől az értékelő lapon csupa dicséretet zselbelhettek be a szervezők.

**AZ ESTERHÁZY ÉNEKEGYÜTTES
PÁLYÁZATA A „MŰVELŐDÉS HETÉRE”**

Tata város néhány jeles énekes művészeti csoportja sikerrel pályázott abban a témában, hogy tagjainak ének tudását elismert szakmai vezető segítségével javíthassa.

Az Esterházy Énekegyüttes, a Seamrog' Együttes, valamint egy harmadik kórus jelentkezett a programra, de az utóbbi közben lemondta részvételi szándékát, helyettük az Egressy Kórus tagjai vettek részt ebben a továbbképzési formában.

2008. októberében zajlottak a foglalkozások Horváth Máris budapesti énekművész irányításával, aki Váginé Gödel Hilda egyedi módszerének segítségével, mint annak avatott közvetítője, foglalkozott az énekesekkel kis

A tatai Honvéd Bajtársi Klub első alkalommal élt a lehetőséggel, hogy részt vegyen „A művelődés hete, a tanulás ünnepe” című pályázaton a Helyőrségi Klubbal közösen kialakított programmal. A pályázat a városfejlesztési stratégia elemeire építve foglalkozott városmarketinggel, környezetvédelemmel, kommunikációval, és egészségvédelemmel, végül a sorozat az agostyáni Ökofaluban egy terepgyakorlattal zárult.

A pályázat célja az volt, hogy a résztvevők a hasznos és napra kész ismeretek mellett, maguk is aktív részeseivé váljanak saját környezetük alakításában. Úgy gondoljuk, hogy egy város fejlődését, emberléptékű élhető világát, nem mindenkinek felett az anyagi tényezők határozzák meg. Rendkívül fontos, hogy az itt élők, mint gondolnak, tesznek saját életükért, közvetlen környezetükért, milyen minőségű az a kommunikáció, amitől az ide látogató netán otthon érezheti magát, és szívesen jön vissza Tatára.

A felnőttképzés didaktikai módszereit alkalmazó program az ismeretátadás mellett, elsősorban a meglévő tudás közös értéké formálását célozta meg, hiszen ismereteinknek értéke van, és ha azt közös kinccse tesszük, hasznosan kamatozhat az egyén és a város számára egyaránt. Ám ami a legfontosabb, a résztvevők e hét keretében egymással is sok kellemes órát tölthettek el, tanítva önmagukat és saját közösségüket.

és nagyobb csoportokban. A foglalkozások nagyrészt a Bordó Házban zajlottak, mely a tatai civilek találkozóhelye is, több értékes program helyszíne. Minden csoportnak több alkalommal tartottunk hangképzéseket, a felmerülő igényeket és lehetőségeket figyelembe véve.

Összesen mintegy 40-50 ember vett részt több alkalommal ebben a programban, valamennyien rendkívül hasznosnak és jónak ítélték meg a képzést, eredményével elégedettek voltak. Felmerült az igény ennek folytatására is.

Köszönet a lehetőségért a pályázat kiírójának és Keresztesi Józsefnek, aki nagyon nagy segítséget nyújtott a pályázat beadásában.

Tata, 2009. február 9.

Schmidt Mónika
karvezető

„ÚTRAVALÓ”

A cím nem saját “találmány”, Weöres Sándortól kölcsönöztem. A fenti című rövid írásból idézem az alábbi sorokat: ...Ne azt nézd, hogy milyük nincsen, hanem hogy mijük van; mert még a legnyomorultabbnak is van olyan lelki kincse, mely belőled hiányzik. Kifogásolni, fölényeskedni bárki tud; tanulj meg mindenkitől tanulni.”

E gondolatokat nagyon fontosnak tartom s azért idéztem, hogy közreadjam a “Művelődés hete – a tanulás ünnepe” országos kezdeményezés alkalmából, amely csendesen elindult október 10-én és 31-éig tart, s amely az “Egyenlő esélyt a tanulásban mindenkinek!” szlogenben fogalmazta meg a szakma feladatait.

A művelődés hete akciónak az a célja, hogy felhívja a figyelmet a felnőttek tanulásának fontosságára. Annak ellenére indokoltnak tartják a felnőttképző szervezetek, s jelesül a program szakmai irányítója, a Magyar Népfőiskolai Társaság, hogy a “Jó pap is holtig tanul” szólás régóta ismert és használt fordulat.

Az idei évben (2008) is országos pályázat keretében lehetett támogatást elnyerni a helyi rendezvényekre. A Magyar népfőiskola olyan színes ismeretterjesztő sorozattal pályázott, amely a térségben lévő községeknek is felajánlotta a bekapcsolódás lehetőségét. Az együttműködést vállalta, Dunaalmás, Kocs, Szomód és Tardos, így a tatai programokkal kiegészítve valóban megvalósult a “Térségi szivárvány” gondolata.

A megtartott előadásokon **dr. Gödölle Zoltán** az infarktus megelőzéséről, a vörösbort egészségre gyakorolt hatásáról, míg **Kissné Cseh Julianna** Mátyas királyról és K-E megyei vonatkozásokról mondta el az alapvető ismereteket, de gazdag illusztrációt is összeállítottak a tudományos felkészültségű előadók.

A népfőiskola művelődés heti rendezvényei Tatán a történelmi, vallástörténeti, a kert- és parktörténeti sorozat előadásával folytatódnak, de a községekbe szó esik még a Bibliáról is **Szalai Gábor** katolikus-, és dr. Ferenczy Miklós református lelkész előadásában.

Az előzetes elképzelésekhez képest néhány témát változtatni kellett, ezek közé tartozik, hogy Magyar közigazgatási tevékenysége helyett a régi Tatai Népfőiskola történetéről, működéséről szól **dr. Kálmán Attila**, akinek fontos szerepe volt a népfőiskola – 1940-1944 – emlékeinek és résztvevőinek kutatásában, feltárásában.

A művelődés hete programjai egyre gazdagabban formálódnak, amit az is igazol, hogy a városban további három szervezet nyert támogatást: az Esterházy Kórus, a Helyőrségi Nyugállományos Klubja, és a Vendégvárók Céhe Egyesület. A felsorolt szervezetek tevékenységéről is olvashatnak a továbbiakban. A pályázatok forrását az SZMM Munkaerőpiaci Alapja biztosította.

Reméljük sokan találtak maguknak kedvükre való témát, programot a rendezvények kínálatából, s megfogadják Weöres Sándor szép intelmét: tanulj meg mindenkitől tanulni!

Keresztesi József
Magyary Z. Népfőiskolai T.

KŐSZEZGHY MIKLÓS –
ÖNÉLETRAJZ HELYETT

Kevés személytelenebb műfajt ismerek a hivatalos szakmai önéletrajznál. Ez annál is meglepőbb, mert hiszen életem fontos pontjait tárom benne mindazok elé, akiknek a kezébe kerül. Talán csak az oldhatja fel ezt a személytelen érzést, hogy akiknek most írok, már ismernek.

1964-ben születtem Budapesten. Nős vagyok, két nagy gyerekkel, akik maholnap elkezdi saját önálló életüket.

A Budapesti Piarista Gimnáziumban érettségiztem, majd egy év – távolról sem önkéntes – katonai szolgálat következett. 1989-ben szereztem diplomát az ELTE Bölcsészettudományi Karán. A diploma megszerzése után 1989 és 1991 között egyik legkedvesebb elfoglaltságomként középiskolai történelemtanár voltam a Babits Mihály Gimnáziumban, Budapesten, az akkor kiépülő Káposztásmegyeren. Szerencsésnek mondhatom magamat, mert soha egyetlen olyan mondatot sem kellett tanítanom a történelemórán, ami később vállalhatatlan lett volna. Ezután kezdődtek külföldi tanulmányaim. Szerencsésnek mondhatom magamat azért is, mert az első olyan generáció tagja lehettem, amelynek tagjai nagyobb létszámban tanulhattak külföldön úgy, hogy ezért semmi olyat nem kellett tenniük, ami később vállalhatatlan lett volna. 1991-1992-ben a Baseli Egyetem diákja voltam, 1993-ban hosszabb időt töltöttem a Német Evangélikus Egyház jeruzsálemi régészeti intézetében. 1995 és 1997 közt a Bécsi Egyetem diákjaként tanultam tovább, majd 1998-ban PhD-fokozatot szereztem a Baseli Egyetem Ókortörténeti Intézetében. 1992 óta csaknem minden évben eltölthetek néhány hetet a közismerten nyugodt Svájc (eleinte Basel, ma már inkább Bern) káprázatosan gazdag egyetemi könyvtáraiban. Egyetlen nagyobb munkámat sem tudtam volna megírni e lehetőségek nélkül. Személyes baráti szálak is kötnek Svájchoz, s remélem, ezek kitartanak majd életem végéig.

1993 óta tanítok a Károli Gáspár Református Egyetem akkor alakuló Bölcsészettudományi Karának Ókortörténeti Tanszékén. Szerencsésnek mondhatom magamat, mert úgy kerülhettem a felsőoktatásba, hogy messze elkerültem a hazai tudományos élet konfliktusait. A Református Egyház intézményében római katolikusként mindig úgy dolgozhattam, hogy a felekezeti különbözőség soha fel sem merült. Egy ideig vezettem az Ókortörténeti tanszéket, ma ez a teher szerencsére már nem nyomaszt, docensként csak tanításra és a kutatómunkára összpontosíthatok. Sokfelé dolgoztam és dolgozom idehaza (Miskolci Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Evangélikus Hittudományi Egyetem) és külföldön (Mainzi Egyetem, Erlangeni Egyetem, Selye János Egyetem/Szlovákia), s ezt is nagy szerencsémnek tartom. Ám 1993 óta mindmáig elsősorban a Károli tanára vagyok – tizenöt éve ugyanott egy naponta változó világban.

A tanítás a lételemem. Igyekszem mindenütt jó kapcsolatokat kiépíteni hallgatóimmal, s ehhez meggyőződésem szerint két út vezet: a szeretet és a tudományos-tanulmányi szigor. Akármit sugall is körülöttünk a világ, magunknak tartozunk annyival, hogy megtegyük mindazt, amire képesek vagyunk. Tanítványaimmal már a Közel-Kelet egy részét is sikerült bejárjunk Damaszkusztól Petráig. A mai gazdasági helyzet ugyan nem kedvez az ilyen tanulmányutaknak, mégis remélem, lesz még részünk hasonló élményekben akár Izraelben, Jordániában, vagy Szíriában.

Szerencsésnek mondhatom magamat, mert vannak olyan munkatársaim, akiknek sokat köszönhetek, s akikkel együtt dolgozhatom. Karasszon István saját egyetemem Teológiai Karáról mesterem, s atyai jó barátom egyben. Jutta Hausmann (Evangélikus Hittudományi Egyetem) jóvoltából évek óta taníthatom a Héber Biblia, az Ószövetség nyelvét, s számos érdekes projektben vagyunk munkatársak. Fröhlich

Idának (Pázmány Péter Katolikus Egyetem) köszönhetem, hogy a Pázmány Doktori Iskolájában doktoranduszokkal is foglalkozhatom. Wolfgang Zwickel Mainzból remek kolléga és barát, akivel még számos közös munka vár ránk Németországban, idehaza, vagy éppen a Szentföldön.

És persze a Népfőiskola. Már második éve abban a szerencsében van részem, hogy kéthetente egy zsúfolt osztályteremnyi ember hajlandó meghallgatni az ókori közel-keleti vallástörténetről szóló előadásaimat. Mindig további munkára serkent, amikor látom, hogy nem tudok elég korán érkezni a Jávorka előtti parkolóba: már szállingóznak a „diákjaim”, akik közül igen sokan a szüleim lehetnének. Szerencsés ember vagyok, mert Keresztesi Jóska bátyám jóvoltából belekóstolhattam a népfőiskolai életbe, s remélem, még sokáig dolgozhatom vele együtt olyan diákokkal és olyan diákokért, akiket már tényleg csakis a pusztaság érdeklődés ültet újra az iskolapadba.

2008. ÉVI KÉPZÉSEK ÉS
PROGRAMOK ELŐADÓI VOLTAK

1. **Apró Antal Zoltán** nonprofit szakértő
2. **Balázs István** dr. főosztályvezető
3. **Balázsfalvi Balázs** tanuló
4. **Berecz András** mesemondó
5. **Boda László** dr. egyetemi tanár
6. **Bíró Mária** dr. egyetemi tanár
7. **Bisits Márta** dr. főorvos
8. **Bokor András** egyetemi hallgató
9. **Dinnyés József** „daltulajdonos”
10. **Dombi Péter** dr. főorvos
11. **Erdei Gábor** dr. tanár
12. **Fain András** dr. főorvos
13. **Ferenczy Péter** dr. szakorvos
14. **Fleisz János** dr. egyetemi tanár
15. **Gáncs Péter** dr. ev. püspök
16. **Gyüsi László** helytörténész, könyvtáros
17. **Hadobás Eszter** egyetemi hallgató
18. **Horváth István** muzeológus
19. **Horváth Péter** titkár
20. **Jónyer Gergely** szakértő, menedzser
21. **Kálmán Attila** dr. tanár
22. **Kisné Cseh Julianna** muzeológus
23. **Kovács Éva** egyetemi hallgató
24. **Körmendi Géza** dr. történész, tanár
25. **Krizsán Zoltán** menedzser
26. **Kókai-Nagy Viktor** teológus, tanár
27. **Kőszeghy Miklós** történész, docens
28. **Magyar Csaba** tanár, informatikus
29. **Márkus Mihály** dr. ref. püspök
30. **Michl József** polgármester
31. **Mihályfi Márta** szakértő
32. **Mohos Márta** dr. történész, muzeológus
33. **Molnár Máté** igazgató

34. **Nagy Júlia** szakértő, népfőiskolai titkár
35. **Német Kiara Csilla** nyelvtanár
36. **Ocskay Gyula** térségfejlesztő
37. **Pákozdi Szabolcs** kirendeltség-vezető
38. **Pápai Lajos** dr. kat. püspök
39. **P. Tóth Enikő** művészettörténész
40. **Raj Tamás** főrabbi
41. **Reisinger János** dr., irod.történész
42. **Sándor Éva** dr. bőrgyógyász főorvos
43. **Sárközy Miklós** történész
44. **Serafin József** főosztályvezető
45. **Soós Adrianna** dr. főigazgató-helyettes
46. **Soós Ferenc** főigazgató-helyettes
47. **Sylvester Edina** kert- és tájépítész
48. **Szabó Attila** tanár, képzőművész
49. **Szalai Gábor** lelkész
50. **Számadó Emese** muzeológus
51. **Szegvári Péter** dr. egyetemi docens
52. **Székely Gabriella** ügyvezető igazgató
53. **Sziklai Tiborné** védőnő
54. **Szikra Dorottya** dr. egyetemi tanár
55. **Szlávik Gábor** történész
56. **Szokolainé Molnár Eszter** programvezető
57. **Tvarosek Tamás** történész
58. **Tóth Anna Judit** tudományos kutató
59. **Tóth Judit** főiskolai tanár
60. **Veliky János** történész
61. **Verebélyi Imre** dr. professzor
62. **Zachár László** főigazgató-helyettes

Csoportok - szereplők:

- **Csevergő Énekegyüttes**
- **Helyőrségi Zenekar**
- **Pötörke Néptánc Egyesület** táncosai
- **Petrozsényi Eszter** színművész
- **Nagy László** zenetanár
- **Orbán Gábor** zenetanár

Stresszel? Stressz nélkül!

(2008. november 13. IBIS, Budapest)

Az előadók a stresszel kapcsolatban bőven kifejezték mitől stresszel az emberek jó része. Közlekedés: neurotikus típus. Sohane a gyereket siettessük, hanem mi siessünk. Vendégvárás: Jó vagy rossz passzban vagyunk?

Párkapcsolatok: Párunkkal minden beszéljünk meg. Külföldön van segítség, Magyarországon nincs. Ha támadnak, akkor visszatámadunk. Elfáradás, betegségekre, néha arra vágyunk, hogy betegek legyünk.

Stresszoldás:

1. Alkoholizmus, kábítószer
2. Gyorssegély: kiabálás, kacagás
3. Gyógyszerek, orvosok

Szorongás: Lelkimmel a testemet megbetegítem- magas vérnyomás.

A stressz összetevői: érzelmi, legnegatívabb: eszik, iszik, elhízik.

Támogatás keresése: különbségek nők és férfiak között: a nők gyakran mennek orvoshoz, a férfiak nem. A nők panaszkodnak és a férfiak halnak meg: 65 év az átlag életkoruk, Ausztriában 82%.

Munka- munkahely: A magyar 44 órát dolgoznak hetente, a munkahelyen nem törődnek vele. Kihat az egészségre, nem tud teljesíteni, alkalmazkodni, alvászavarok. Fokozott tempó, robotmunka. Egyenetlen terhelés, rövid határidő. Rossz munkahelyi légkör, elismerés hiánya. Konfliktusok, monoton munka, zaj. Létszámleépítés, alacsonyabb iskolai végzettség.

Anóka stresszre érzékenyebbek, betegállomány a nőknél négyszer annyi idő.

Testi tünetek: hátfájás, kimerültség, magas vérnyomás, bőrproblémák, romlik a teljesítmény. Balesetek száma nő. Tervezni a napi feladatot. Ne legyünk maximalisták. Testfelüdítés, séta- torna.

Nagyon fontos a jó alvás éjszaka, reggel jó kedvvel ébredni. Sajnos ez nem valósul meg minden embernél. Nyugtalan alvás, horkolás. Az alvás az ébrenlét ellenpontja. Az ember árnyékos oldala, éber tudatunk eltűnik. Bármely pillanatban megszakítható. Fontos az alvás környezete: ág, párna, matrac, takaró, ágynemű, hálószoba.

Számomra nagyon tanulságos volt ez a konferencia. Ez a téma nagyon érdekelt. Örülök, hogy részt vehettem.

(Karikó Istvánné, Tata)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszönöm a megtisztelő lehetőséget, hogy szólhatok Önökhöz Benda Kálmán professzor úr életéről és tatai kötődéséről.

Benda Kálmán Nagyváradon született 1913. november 27-én (és 1994. március 13-án hunyt el Budapesten). Családja 1920-ban, a trianoni tragédia után költözött Budapestre. A Lónyay utcai református gimnáziumban kapott rendkívül igényes megalapozást nem csupán a különböző tudományokban és nyelvekben, hanem jellemében, nemzeti és keresztyén szellemiségben, elkötelezettségben is.

A Pázmány Péter Tudományegyetemen (Eötvös kollégistaként, tehát a legkiválóbb hallgatók között) szerzett történelem-földrajz szakos középiskolai tanári oklevelet. Szekfü Gyula professzornál doktorált és habilitált egyetemi magántanárként. A gimnáziumban protestáns szemléletet és tartást, az egyetemen széleskörű, európai tájékozódást kapott. Ezt toldhatta meg, mélyíthette el állami ösztöndíjasként Bécsben, Berlinben és Párizsban.

Alapos elméleti felkészültséggel és tényleges katonai szolgálat tapasztalataival érkezett 1940 januárjában Tatára, ahol Dr. Magyary Zoltán professzor úr kiválasztottjaként az első négy népfőiskolai tanfolyam vezetője volt. A második, harmadik, negyedik és ötödik tanfolyam hallgatói ebben a Kocsi utca 20. szám alatti, úgynevezett „kamalduli” épületben laktak. Ez indokolja, hogy erre helyezzük el Dr. Benda Kálmán történész, Széchenyi-díjas akadémikus emléktábláját.

Ő készítette el a Népfőiskolai Útmutatót, az egyes tanfolyamok részletes programját, s tartotta meg az irodalmi és történelmi foglalkozások zömét. Együtt élt a népfőiskolásokkal. Ő vitte őket az előkelő éttermekbe ebédelni, ő vezette a közös énekléseket, esti

¹ Elhangzott 2008.10.20-án, Benda Kálmán emléktáblájának avatásán.

beszélgetéseket, vitákat. Ő állította össze a négy nagy láda könyvet, a „vándor-könyvtár”-akat, levelezett a végzett hallgatókkal, s némelyiket a falujában meg is látogatott.

1940-ben és 1941-ben számos beszámolót, értékelést írt országos és helyi lapokba, folyóiratokba (Jelenkor, Magyar Élet, Magyar Szemle, Magyar Út, Fiatal Magyarság...).

Ezeket az írásokat, valamint a Tatai Népfőiskola számos egyéb dokumentumát megőrizte (jelezve ezzel is, hogy számára is fontos volt az itt végzett szolgálat), és a tatai városi könyvtár helytörténeti gyűjteményének adományozta.

1979/80-ban, amikor fél évig a Tata Barátai Körének titkára lehettem, akkor egyik legfontosabb feladatomban tartottam, hogy felkutassam a 40 évvel azelőtt oly sikeresen működött Tatai Népfőiskola (akkor még élő) tanárait és növendékeit. Az azóta elhunyt Kocsis Lászlóné, Marika könyvtárigazgatóval Benda Kálmán budapesti lakásán több órán keresztül hallhattam őt és négy egykori tanártársát: dr. Kiss Istvánt, Körössy Józsefet, dr. Lovász Jánost és dr. Szaniszló Józsefet. Az életre szóló élmény magnófelvétele megtalálható a könyvtár helytörténeti gyűjteményében.

1980. május 20-án, vasárnap a Tata Barátainak Köre évi közgyűlésére meghívtuk a Tatai Népfőiskola egykori tanárait és hallgatóit. Több hónapos kutatás eredményként a 7 tanfolyam résztvevőiből közel negyvenet sikerült elémünk. Dr. Benda Kálmán közgyűlésen elmondott beszéde olvasható a TBK 1980. évi tájékoztatójában. A Kristály szálló udvarán közös ebédet vettünk részt, majd estig beszélgettünk a régi emlékekről és az eltelt negyven évről.

Megható volt tapasztalni, hogy a kölcsönös tegeződés ellenére milyen nagy tisztelettel vették körül egykori tanáraikat az ugyancsak megöregedett tanítványok.

Dr. Kálmán Attila

az MZNT alapító- és tiszteletbeli tagja

Beszámoló egy konferenciáról

Stresszel? Stressz nélkül! címmel, Budapesten rendeztek egy nagyszerű konferenciát a középkorú, illetve azon túli nők kiegyensúlyozottabb és boldogabb életvitelének megsegítése céljából.

Endrei Judit ismert és kedvelt TV bemondónő, író Szentendrén alapított női szalon egyesületének köszönhetjük a rendezvény megvalósulását. A tatai Magyary Zoltán Népfőiskola három főt delegált a programra és mindegyikünknek nagyszerű élményt, és sok-sok gyakorlati tanácsot nyújtott.

Szeretnék röviden közkinccsé tenni belőle pár hasznos gondolatot.

Dr. Almási Kitti klinikai szakpszichológus előadásában a negatív stressz helyzeteket elemelte.

Például: családon belüli konfliktusok, gyermeknevelés nehézségei, utazás, vendégfogadás, görcsös megfelelni akarás, biztonságérzet elvesztése miatti stressz helyzetek

Rohanó életünk feszültségeinek oldására gyakori rossz beidegződések az alkohol mértéktelen fogyasztása, cigarettázás, gyógyszerfogyasztás, stb.

Kevesen tudják, és alkalmazzák a kapcsolódás egyszerű, de mégis nagyon hasznos módszereit./ gyaloglás, kerékpározás, egyéb sportok, természetjárás, társas együttlétek, zenélés, éneklés, nevetés, stb./

Tudni kell, hogy az irreális elvárások kudarchoz, sikertelenséghez vezetnek, ezért jó, ha a képességeink az elvárásainkkal szinkronba vannak. Megküzdési stratégiát ki kell dolgozni minden embernek. Nem mindegy, hogy harcol, vagy megfutamodik bizonyos helyzetekben.

Örömszerző képesség, humorérzék nagy előny minden ember életében.

Dr. Bártfai Ildikó kardiológus a pozitív stresszről Dr. Selye Jánost idézte:

„A „jó” stressz az élet sava-borsa!” A tartós negatív stressz, komoly testi-lelki tünetekben nyilvánul meg. A környezeti hatásokra a kórosan reagáló egyén megbetegszik. A kimerültségig túlterhelt ember krónikus stressz állapotába kerülhet, mely nehezen visszaállítható folyamat.

Háromféle ember típust sorolt fel:

- Probléma megoldó, aki a legkönnyebben alkalmazkodik a környezeti hatásokhoz.

- Érzelmi típusú, aki ha nehézségei támadnak, mértéktelenül eszik, iszik.

- Támogatást kereső, aki segítséget kér másoktól. / sajnos többnyire nő/

„ *Nők panaszkodnak, de a férfiak halnak meg!*”

Érrendszeri rizikó faktor a stressz. Megfigyelték, hogy a depressziós ember többnyire stresszes, de a gyakori stressznek kitett egyén is depresszióssá válhat. A depressziósok 30-40%-a magas vérnyomással is küzd. Gyakori együtt járó tünet a magas koleszterin szint, magas vérnyomás, magas vércukorszint, kóros elhízás, koszorúér betegség. Szűrő vizsgálatok fontosságára hívja fel a figyelmet, és kímélő, / stressz mentes/ életmódra, nyugtató sétákra, feszültség oldásra, dohányzás, kávé fogyasztás kerülésére.

Dr. Kun Ágota munkapszichológus „A munkahely öröm, vagy stressz forrás?” címmel tartott beszámolót.

Gyakori tapasztalat az 50 év feletti nők esetében, hogy nem tudják értékeiket kellőképpen tálni. A probléma megoldó képességükkel is baj van. Irreális elvárásokat teremtenek maguk elé. Sokan halálra dolgozzák magukat „eszetlenül”. Japánban már van egy kifejezés erre a problémára „ Karoshi”, lassan Magyarországon is nevesíteni fogják.

Stressz oldásra ajánlja:

- Beszéljük ki magunkból a gondokat
- Kérjük támogatást
- Tervezzük meg a napi feladatokat
- Ne legyünk maximalisták
- Munkakörülményeinket javítsuk, vagy kérjük a vezetők segítségét hozzá
- Ismerjük ki saját határainkat
- Relaxációs gyakorlatokat végezzünk

Dr. Mihály Kinga dietetikus, életmód-tanácsadó a stressz-evésről, mint gyakori jelenségről és a helyes életmódról, táplálkozásról beszélt. Fel kell ismerni a helytelen táplálkozási szokást, mert csak akkor orvosolható. Táplálékainkból nem hiányozhatnak a zöldségek, gyümölcsök, melyekből naponta háromszor kell fogyasztani / lehetőleg sokféléit, többféle színtűt/. A méreganyagokat, tartósító, színező adalékokat kerüljük. Mindent mértékkel fogyasszunk!

A folyadék bevitelről nem szabad elfeledkezni, hisz a szervezetünk 70%-a víz. Magas rosttartalmú ételek fogyasztása szintén fontos. A délutáni kerek asztal beszélgetés során sok kérdés felmerült, értékes tanácsokat kaptunk szakemberektől. Gyógytornász szakember a napi 20 perces tornát mindenkinek ajánlja, lehetőleg verejtékezéssel járjon, hogy a méreganyagok eltávozzanak. Ingyenes koleszterin, vércukor mérés, egyénre szabott tanácsadás volt még a helyszínen, melyet ki lehetett használni.

Több szponzora volt a rendezvénynek, ezért is lehetett sikeres. A munkáltatók érdeke, hogy egészséges, kiegyensúlyozott lelkületű, jó teherbíró képességű dolgozókkal legyenek körülveve. Érdemes anyagi terhet is vállalni ennek érdekében, mert visszatérül.

Tata, 2008. november 13.

Sziklai Tiborné Kati /50 év feletti/ Előnyugdíjas védőnő Magyary Z. Népfőiskola hallgatója

Átadták az idei Rátz Tanár Úr Életműdíjakat – tatai pedagógus a jutalmazottak között

Dr. Kálmán Attila (70) pályáját 1956-ban, Dányban, matematika, fizika szakos általános iskolai tanárként kezdte, majd kistarcsai és budapesti általános iskolák után 1968-tól 1990-ig a tatai Eötvös József Gimnáziumban tanított matematikát. Ezt követően négy évig volt művelődési és közoktatási államtitkár, majd 1994-től a Pápai Református Kollégium előbb pápai, majd Tatai Gimnáziumának igazgatója, amely munkakört a mai napig is ellátja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen a matematika tanítás módszertanát leendő pedagógusoknak. Tiszteletbeli tagja a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaságnak, rendes tagja a Nemzeti Tankönyvkiadó Tanácsadó testületének, elnöke a Komárom-Esztergom Megyei Közoktatásért Közalapítvány kuratóriumának.

Diákjai jelentős eredményeket értek el a KöMaL-feladatmegoldó pontversenyében, az Arany Dániel-, illetve az OKTV- versenyeken. Életművéért 1984-ben Beke Manó- emlékdíjjal, 1999-ben Gábor Dénes-emlékéremmel, 2000-ben Bethlen Gábor-díjjal. 2003-ban a Magyar Köztársaság Elnökének Erdemével, 2007-ben Tata Város Zsigmond Király-díjával tüntették ki.

Máig aktív munkássága során számos könyve, publikációja jelent meg, többek között a Köznevelés, a Természet világa, és a Fizikai szemle című periodikában. Kálmán Attila nevéhez jelentős összefoglaló fűződik Bolyai János munkássága kapcsán is.

Eddigi pályájáról így fogalmazott: – “Fő célom a matematika és a közösség jellemformáló erejének segítségével logikusan gonolkozó, kreatív, értékeket tisztelő, igényes, a szépra és a jóra nyitott fiatalok nevelése.”

(HÍRLAP, 2008. november 20.)

MEGALAKULT A SZÜCS JENŐ NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG

Ma húsz éve, hogy Szücs Jenő, kiemelkedő magyar történész, egyetemi tanár, a történelemtudomány doktora véget vetett életének. Eredetileg a Bibó István tiszteletére összeállított, szamizdatban megjelent emlékkönyvbe írta meg nagy hatású, az akkori politikai hatalom számára nehezen elfogadható tézist tartalmazó tanulmányát Európa három régiójáról, amelyben azt bizonyította, hogy a Magyarországot felölelő térség nem kelet-európai, hanem egy Nyugat- és Kelet-Európa közé ékelődött, de minőségében inkább az előbbihez, mint az utóbbihoz közel álló harmadik régióként (Kelet-Közép-Európa) fejlődött. Az azóta eltelt idő ezt igazolta, világossá téve ugyanakkor azt is, hogy Magyarország társadalmi, politikai és gazdasági fejlődése sajátos, se nem nyugati, se nem keleti modell szerint zajlik, egyfajta poszt-szocialista kapitalizmus és illiberális demokrácia bontakozott ki a szemünk előtt. Ezzel kapcsolatosan történészi, politikatudományi,

BÚCSÚ dr. GREINER TIBORTÓL

Nehéz, de írni kell róla. Olyan ember távozott az elmúlt évben közülünk, aki egyike volt a népfőiskola alapítóinak.

Régóta ismertem, de a személyes kapcsolat akkor vált szorosabbá, amikor Tata Barátainak Köre megalakult, és Greiner Tibor is aktívan bekapcsolódott az egyesületi munkába. Feltűnő volt az a lelkesedés, aktivitás, amely megnyilvánult mind a szervezet munkájának irányításában, mind az állandó kezdeményezésekben, az újabb célok, feladatok kitűzésében.

A rendszerváltást követően már beszélgettünk a népfőiskola újra indításáról, de úgy látta még nincs megfelelő támogatása e gondolatnak. 1995-ben viszont már teljes mértékben vállalta a népfőiskola alapításának ügyét, és maga is egyik meghatározó egyénisége volt a 22 fős alapító tagságnak.

A népfőiskola tevékenységét fontosnak tartotta, és támogatta a maga erejével, lehetőségével, de volt számára ennél fontosabb ügy is, ez pedig maga a város: Tata. Azt hiszem kevesen vannak olyanok, mint ő, aki – saját munkájával és mások mozgósításával – annyi mindent tett volna a városért, mint Greiner Tibor. Utaltam rá, hogy milyen lelkesedéssel végezte a TBK-ban a szervező, értékmentő

munkát, de amikor úgy érezte, hogy ott nem tud hatékonyan tenni a városért, akkor létrehozta a Tatai Helytörténeti Egyesületet. Az új egyesület aktív és rendszeres munkát végzett, legnagyobb sikerű és maradandó kezdeményezése a város történetében jelentős szerepet játszó személyek szobrainak elkészítése és elhelyezése az Öreg-tavat övező sétányon. A népfőiskola számára ezek között a legfontosabb Magyar Zoltánnak a szobra volt, amelynek avatására 2004 márciusában került sor, a Cifra-malom mellett. Ez még inkább erősítette az addig is jó kapcsolatot a két szervezet között. Ennek jele, hogy az egyesület évkönyveiben a népfőiskola is helyet kapott, de az együttműködés a „Hely szelleme” sorozat közös szervezésénél is megnyilvánult. Nem véletlen tehát, hogy Greiner Tibor munkásságát a népfőiskola tiszteletbeli tagsággal is elismerte. Most, hogy már a földi munkássága befejeződött, szeretnénk elnökségünk nevében is köszönetet mondani azért, hogy segítette munkánkat, hogy van szobra Magyar Zoltánnak, Mikoviny Sámuelnek, Öveges Józsefnek...

Köszönjük a példát, amit a város iránti szeretetből, a városért való tenni akarásból mutatott. Van minta, példa, reméljük, lesznek folytatói az ő város iránti elkötelezettségének, lokálpatriotizmusának.

A népfőiskola elnöksége, tagsága meghajtja fejét Greiner Tibor élete és munkássága előtt. Nyugodjék békében!

Keresztesi József

gazdasági, szociológiai ismeretek már vannak, ám szélesebb körben kevésbé ismertek ezek az eredmények és műhelyviták. Ezen kíván változtatni szűkebb környezetünkben a közép-dunántúli régióban a tegnapi alakult népfőiskolai társaság, amely felvéve Szücs Jenő nevét kifejezetten a sajátos poszt-szocialista társadalmi berendezkedés lokális folyamatait, eredményeit, problémáit tenné társadalmi vita tárgyává helyi szinten, elsősorban felnőttoktatási tevékenységen keresztül. Az alakuló ülésen a Szücs Jenő Népfőiskolai Társaság elnökévé választotta Kovács Györgyöt, akinek munkáját két elnökségi tag, Sziklai Zoltán, történész-politológus és Mahler Balázs szociológus segíti. A társaság az Echo Nonprofit Network Tobak u. 17 szám alatti irodájában kapott helyet.

2008.11.24

Tamas Domokos - director of methodology

Echo Nonprofit Network H-8000 Szekesfehervar,

Tobak u. 17. 1/30. , Hungary +36 (22) 502- 276, Fax: +36 (22) 379- 622

ORSZÁGOS KONFERENCIA TATÁN - A SZOCIÁLIS FOGLALKOZTATÁSRÓL

Országos jellegű rendezvényt nem könnyű, és nem minden veszély nélkül lehet kezdeményezni, szervezni. Eme veszélyek ellenére mégis, mi az oka annak, hogy a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság vállalta a kezdeményezést ezen a területen?

Nálunk minden történés oka többnyire elődeinkhez kapcsolódik: Magyar Zoltánhoz, Kiss Istvánhoz, Benda Kálmánhoz... és még folytathatnánk a sort. Igen, Magyarok az 1930-as évek végére nem csak a népfőiskolát, talajjavítást, egészségügyi körülmények fejlesztését – és sok minden mást – indítottak el, hanem létrehozták a “Szociális Vármegyét” is. Kezdeményezésük a jövedelem nélküli szegény emberek számára szervezett olyan keretet, nevezetesen a szociális szövetkezetet, amely révén lehetőséget kaptak a munkával szerzett keresetre. Ezért gondolta ügyelnökségünk mártízévvél ezelőtt, hogy a sajnos ma is időszerű problémák megoldását elősegítve szervezzünk a szociális foglalkoztatásról országos tanácskozást 1998-ban, melyet az akkor még megyei keretek között működő munkaügyi szervezettel együtt sikeresen megvalósítottunk. Részben ennek tizedeik évfordulója adta a gondolatot az ideji konferencia kezdeményezésére, de az e területen jelentkező tennivalók sem lettek kevesebbek. Ezért adtuk be pályázatunkat az OFA kuratóriumához a konferencia megszervezésére, és a hozzá kapcsolódó kiadvány megjelentetésére, amely támogatást kapott.

A szakmai előkészítésben támaszkodhattunk a K-D Regionális Munkaügyi Központ, nevezetesen Soós Ferenc szakmai főigazgató-helyettes véleményére, a SZMM részéről közvetlenül Serafin József fősztályvezető mondta el véleményét, javaslatát a program kialakításához.

Az első nap programja keretében hangzott el a szakminisztérium képviselőjében Horváth Péter előadása, aki egyben az Országos Foglalkoztatási Tanács titkári feladatit is ellátja, főleg a minisztérium által fenntartott intézmények kapcsolódó funkcióján keresztül. Átfogóan mutatta be az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány széles skálájú tevékenységét Székely Gabriella ügyvezető igazgató. Serafin József az SZMM fősztályvezetője a szociális földprogram gyakorlati tapasztalatait és jelentőségét ismertette a tanácskozás 100 fős közönségével, majd Soós Ferenc a K-D RMK szakmai főigazgató-helyettese tekintette át a szociális foglalkoztatás törvény szabta lehetőségeit, rámutatva azokra a feladatokra és lehetőségekre is, melyek nem tartoznak a szabályozás hatókörébe, de ennek ellenére fontos feladatokat jelentenek a munkaügyi szervezet számára.

A második nap programja még gazdagabb volt előadásokban. Elsőként dr. Soós Adrianna, a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal főigazgató-helyettese részletezte a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási lehetőségeit, új eszközeit és a várható változásokat. Őt követte dr. Szikra Dorottya, az ELTE adjunktusa, aki a múlt század harminca éveinek szociális kezdeményezéseit – kiemelten Magyar Zoltán és munkatársai által indítottakat – mutatta be sok korabeli illusztrációval. A témát – a mai időszak aktualitásaként

– Szokolainé Molnár Eszter folytatta, aki mint az OFA programvezetője a szociális szövetkezeti projekt felelőseként ismertette az eddigi eredményeket és tapasztalatokat. Ezzel összefüggésben érdemes megjegyezni, hogy a Magyar Népfőiskolai Társaság és tagszervezetei aktívan részt vettek abban a programban, amely a szociális szövetkezetek alakítására, lehetőségeire hívta fel a figyelmet 2007-ben.

Az előadások sorát Apró Antal Zoltán tanár, programigazgató folytatta a civil szervezetek jelenlegi foglalkoztatási szerepéről, de a jövőről is elmondta véleményét, mint a Nonprofit Szövetség munkatársa. Kevésbé ismert területről – a tranzit foglalkoztatás lehetőségéről, tapasztalatairól – szólt előadásában Molnár Máté, aki a magyarországi dán termelőiskola bevezetéséről ismert szakmai körökben, ennek tanulságait osztotta meg az érdeklődőkkel. Szakmailag folytatta a témát dr. Erdei Gábor a debreceni KLTE andragógia tanára, aki szintén a Magyar Népfőiskolai Társaság által országosan szervezett “Jó gyakorlat” a felnőttképzésben című projekt indokoltságát és tanulságait járta körbe szakmai alapossgal. Végül – de nem utolsó sorban – Zachár László a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet főigazgató-helyettese zárta az előadások sorát a képzés-felnőttképzés szerepéről, jelentőségéről a szociális foglalkoztatásban és az élethosszig tartó tanulás szakmai kérdéseiről.

A szervezők arra törekedtek, hogy az előadások mellett más formában is gyűjthessenek tapasztalatokat a konferencia résztvevői. Ezt biztosította első nap Magyar Zoltán és Kiss István emléktáblájának koszorúzása az Ady E. utcában, majd Benda Kálmán munkássága – a Tatai Népfőiskola négy tanfolyamának vezetője – emlékére elhelyezett emléktábla avatása a Kocsi utca 20. sz. épületen. Este a baráti találkozó jó hangulatát a Pötörke Néptánc Egyesület táncosai és a Csevergő Énekegyüttes színvonalas műsora is színesítette még.

A tatai gyakorlat megismerését szolgálták a helyi intézményi látogatások, így az autista otthon (Fürdő u.), a szociális alapellátó intézmény által végzett feladatok hátrányos helyzetűek körében (Deák F. u.) és a HELP Kht. által végzett szociális foglalkoztatási tapasztalatok bemutatása (Ady E. u.).

A helyi és a saját tapasztalatok kicserélését, a gyakorlati munkában tapasztalat problémák felvetését, összegyűjtését jól szolgálták a szekció beszélgetések, ahol a négy szekcióban nagy aktivitással és elkötelezettséggel vettek részt a különböző területekről (munkaügyi, önkormányzati, képzési és civil szervezetek) érkező szakértők.

A konferencia zárása előtt elhangzott beszélgetésen úgy nyilatkoztak nagyon sokan a jelen lévők közül, hogy érdemes volt eljönni, sok új információt hallottak, megismerkedtek más területeken működőkkel, és hasznos volt számukra az országos találkozó.

A népfőiskola elnöksége köszönetét fejezi ki a konferencia sikerét segítő szakmai szervezeteknek, intézményeknek, a népfőiskola önkénteseinek, és az Országos Foglalkoztatási Közalapítványnak a pénzügyi támogatásért.

Keresztesi József
titkár és szervező

BENDA KÁLMÁN EMLÉKTÁBLÁJÁNAK AVATÁSA

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

FELHÍVÁS A TATAI CIVIL SZERVEZETEKHEZ ÉS INTÉZMÉNYEKHEZ¹

Tata város polgárai és szervezetei fontosnak tartják a város értékeinek őrzését, emlékeinek ápolását és megvédését. E szép hagyományt, és gyakorlatot javasoljuk kiterjeszteni a tatai temetőben (sírkertekben) nyugvó jeles elődeinkre, mindazokra, akik alkotó módon segítettek elő a város fejlődését, hírének-nevének megismertetését határainkon belül és azon túl is. Szerencsére e téren gazdagok vagyunk, e kincsek megőrzésére, megvédésére hívjuk fel a civil szervezetek, intézmények és minden lakópatrióta figyelmét.

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság megalakulása óta ápolja névadója síremlékét, melyet a továbbiakban is vállalunk és ellátunk.

E gyakorlat kiszélesítése érdekében a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöksége felhívással fordul a város civil szervezeteihez, és a téma iránt érdeklődő intézményeihez, hogy a település múltjában jelentős szerepet betöltő személyek sírját (síremlékét) vállalják fel gondozásra, kísérik figyelemmel állapotát.

Amennyiben olyan problémát észlelnek, amelyet nem tudnak megoldani, azt jelezzék az önkormányzatnak, vagy az általa megbízott szervezetnek.

Kérjük, hogy a feladatot vállaló szervezetek és intézmények jelezzék szándékukat akár a népfőiskola címen (Erzsébet királyné tér 13.), akár közvetlenül a polgármesteri hivatalban (Kossuth tér 1.).

Tata, 2008. szeptember 3.

Az elnökség nevében:

Gyüszti László elnök   **Keresztesi József** titkár

¹ A 2008. évben megjelent Felhívásunkat fontosságá miatt ismét közreadjuk.

IDÉZETEK A VEDÉGKÖNYVBŐL

Váratlanul ért a megtisztelő meghívás. A Szentírás évében aktuális a „A Biblia és erkölcs” témája. Meg is ihletett, mert ennek indítására írtam a kérdésről egy

AZ ÉV TANÁRA 2008-ban KÖSZEGHY MIKLÓS PROFESSZOR

Már néhány éve felvetődött a gondolat, hogy ilyen jellegű elismerés lehetőségét hirdessük meg a hallgatók körében, de eddig ez elmaradt. Az elmúlt évben elkészült Benda Kálmán emléktábla, és a hozzá készült plakett ismét

felvetette a gondolatot, hogy milyen szép lenne, ha nem csak az emléktáblán idézne meg a nagy hírű professzor emlékét a plakett, hanem egyéni díjazás, elismerésként is.

Innen már csak az elnökség jóváhagyása kellett a kezdeményezéshez, hogy úttára indítsuk a felhívást a tanfolyami hallgatók körében, ahol nagy érdeklődést keltett a „népszavazás” lehetősége.

Az eredmény megszületett, a legtöbb szavazatot dr. Kőszeghy Miklós kapta, aki a Károli Gáspár Református Egyetem tanára, de mint bemutató írásából kiderül számos más intézményben, így külföldön is tanít rendszeresen.

A népfőiskolai kapcsolata 2007-ben indult a történelmi sorozat keretében, ahol már néhány előadást tartott, ezt követte a „Biblia Éve” alkalmából indult programunk, amelyet már szakmailag is segített előkészíteni, de legnagyobb mértékben a vallástörténeti sorozat előkészítésé-tervezésében működött közre. De nem csak az előkészítésre fordított gondot, hanem az egyes előadásokból is jelentős részt vállalt az egyéb feladatai és elfoglaltsága mellett.

A népfőiskola elnöksége nevében is kifejezzük elismerésünket és köszönetünket munkájáért, azért a lelkesen, és szeretettel végzet tevékenységért, amellyel hozzájárult a népfőiskola programjainak sikeréért.

E rövid méltatás befejezéseként álljanak itt a Vendégkönyvünkbe írt kedves sorai:

„Tatát gyermekkorom óta szeretem. Mióta ismerem a Népfőiskolát, azóta egyre jobban. Köszönöm, hogy itt lehettem. Tata, 2008.02.14.”

Mi köszönjük a találkozást az elnökség és a hallgatóság nevében: **Keresztesi József**

sorozatot a Keresztény életbe.

Gyönyörű a város, szívélyes a fogadtatás.

Mi kell még? További eredményes működést kívánok a helyi kulturális életnek.

Dr. Boda László, a PPKE nyg. tanára, teológus, író

Adója 1%-ával támogathatja a NÉPFŐISKOLÁT - adószám: 18604166-1-11

AZ I. TATAI EGÉSZSÉGNAPOK PROGRAMJA „Éld meg az életed”

2009. március 20. péntek

Talentum Gimnázium

10.00 óra Énkép-testkép előadás és beszélgetés fiatalokkal:
Honvéd Egészségügyi Központ

Eötvös József Gimnázium

14.30 óra Drog-kerekasztal

16.00-18.00 Vöröskeresztes elsősegélynyújtó bemutató, tesztek,
táncos-aerobikos foglalkozások

Tatai Helyőrségi Klub

17.00 óra **Megnyitó**

Megnyitja: Michl József Tata Város polgármestere

Egészségügyi kerekasztal, fórum:

Honnan hová magyar egészségügy?

Közreműködik: **Dr. Simon Kornél** ig. főorvos, Siófok, **dr. Repa**

Imre ig. főorvos, Kapos Mór Somogy Megyei Kórház.

A fórum moderátora: **dr. Gödölle Zoltán** főorvos, Sopron

2009. március 21. szombat

Tatai Helyőrségi Klub

9.00 - 17.00 **Egész napos prevenció programok**
(vényomás- vércukor stb. mérések, tanácsadás, vizsgálatok)

09.00- 13.00 **Szűrések-mérések, gyógytermékek tanácsadása**

ÁNTSZ szervezésében - **Barnáné Susa Éva**

Légzésfunkció, Co mérés – **Pfizer**

Csontritkulás mérés – **Richter Gedeon** Gyógyszergyár

Fogászati szűrés – **dr. Kadlecik Teréz** szakorvos

Kiállítások, ismertető, egészségügyi bemutatók

- Gyógynövény-tea kóstolók
- Bevezetés a gabonakonyhába
- Elsősegélynyújtó bemutatók

Biotermékek vására

- Mézvásár
- Gyógynövények
- Biokvárok, szárított gyümölcsök
- Kelet Kincse - árusítás
- Devajal vízméregtelenítő pálca
- Mosódió, természetesen lebomló tisztítószerek
- Reform élelmiszerek aszalt gyümölcsökből

10.00- 17.00 **Emeleti előadó**

Ismeretterjesztő, egészségmegőrző, előadások

10.00 óra A vastagbél daganat megelőzése és gyógyítása

Előadó: **dr. Szerémy Zsolt** főorvos

11.00 óra Sugárözönben élünk

/Az elektromos sugárzás veszélyei/

Előadó: **dr. Osváth Márta** onkológus főorvos

14.00 óra Stresszoldás

Előadó: **Lunk Miklósné**

15.00 óra „A kincset érő homoktövis” – előadás

Előadó: **dr. Guoth János** címzetes egyetemi tanár, MTA

tagja

16.00 óra Modern étrend és hagyomány tisztelet

Előadó: **dr. Gödölle Zoltán** főorvos

10.00-16.00 **Emeleti kiállító**

10.00 óra Hogyan energetizáljuk ivóvizünket

Előadó: **Renengo Con Kft;**

11.00 óra Környezetvédelem a háztartásban

Beteg világban nem lehetünk egészségesek

Előadó: **Virizlainé Kaposi Melinda**

14.00 óra Gyógytornászok bemutatója (30-30 perc)

- o Szívtorna
- o Ízületi torna
- o Intím torna

10.00-16.00 **Színháztermi programok, bemutatók**

10.00 óra „Tavaszi varázs” óvodások vetélkedő műsora

13.00 óra Prima Vera Táncsoport

13.30 óra Jóga bemutató

14.00 óra Akrobatikus rock and roll

14.30 óra Tajcsi bemutató

2009. március 21. szombat

Cseke-tó

11.00; 13.00; és 15.00 órakor

Séta a tó körül: előtte és utána vényomásmérés a **Helyőrségi**

Klubban

10.00- 14.00 A Fiataloknak a Tatai Tömegsport és Tájfutó Egyesület

tájfutó népszerűsítő programja

2009. március 21. szombat

THAC Sportcentrum

10.00- 14.00 Utcái kosárlabda bajnokság családi és iskolai csapatok részére

Közben vényomás- és vércukormérés

2009. március 21. szombat

Kőkúti Általános Iskola Tanuszoda

09.00 13.00 Nyílt Nap az uszodában /családi úszás / vényomás és vércukormérés

2009. március 21. szombat

Tatai Gyógyszertárak Nyílt napja

08.00-14.00 vényomás-,vércukor- koleszterinszint-mérés

- Tóvárosi Gyógyszertár + Mikrokamerás fejbőr- és hajvizsgálat
- Castanea Gyógyszertár
- Sanitas Patika

A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság Kiadványa

2890 Tata, Erzsébet királyné tér 13.

Felelős kiadó: Gyüsi László

Felelős szerkesztő: Keresztesi József

Népfőiskolai Hírmondó

Készítette: Sollers Nyomdaipari Kft.

2890 Tata, Komáromi u. 55.

Tel.:34/586-036 Tel./Fax: 34/586-037

E-mail: sollers@t-online.hu

Ügyvezető igazgató: Belec Zsolt

A NÉPFŐISKOLA ELÉRHETŐSÉGEI:

Tel, fax: 34/482-409; 06 30/290-20-62

E-mail: nepfoiskola@etata.hu, honlap: www.magaryz.hu

Szerkesztői üzenet:

Köszönöm mindazok munkáját, akik írásaikkal hozzájárultak a szeptemberi szám színvonalához, annak gazdagabbá tételéhez!
Lapzárta: 2009.02.13.